

Geacht college,

Op grond van artikel 42 van de Organisatieverordening van de gemeenteraad wil de fractie van Pro'98 vragen stellen over berichtgeving met betrekking tot de financiële situatie van de gemeente Barneveld.

Wij lezen, niet geheel tot onze verbazing, in de Barneveldse Krant dat er een gat is van vele tientallen miljoenen op de gemeentelijke begroting. De constatering van wethouder Oosterwijk: "In werkelijkheid blijkt de gemeente Barneveld op te grote voet te hebben geleefd", vinden wij terugkijkend op de stellingname van het college tijdens bespreking van de kaderbrief en begroting 2023, bijzonder. De onzekerheid over het jaar 2026 en verder is namelijk niet nieuw. Ook een groeiende schuldpositie mag geen verrassing zijn. Na positieve jaren moest de schuldpositie wel op gaan lopen, om zo alle Barneveldse ambities, die het college overigens zelf formuleerde, te kunnen realiseren. Het college dacht het in 2022 echter met een inflatiecorrectie te kunnen redden.

Pro'98 zei hierover in november 2022: "Waar het college nu haar financiering nog rond rekt met een stevige uitbreiding van de leningenportefeuille en een geringe OZB-verhoging, zou de zojuist gewenste duidelijkheid wel eens om veel zwaardere maatregelen kunnen vragen. (...) Alles bij elkaar lijkt hier dus sprake te zijn van een paarse krokodil van formaat. Iedereen kan het zien, maar een stevige strategie ontbreekt voorlopig nog." Wethouder Oosterwijk zei in diezelfde vergadering dat er geen aanleiding was om de discussie te starten over een OZB-verhoging voor deze termijn. Het leek de wethouder niet te verkopen de OZB te verhogen met de toen voorliggende gegevens. Een motie van CDA en Pro'98 die opriep na te denken over scenario's was voor het college nog een brug te ver. Nu zegt het college: "We gaan de discussie over de verhoging OZB niet uit de weg".

Tijdens de bespreking van de kaderbrief en begrotingsvergadering, bestond in het gemeentehuis blijkbaar nog het beeld dat de gemeentefinanciën er goed voor stonden. In oktober vatte wethouder Oosterwijk het financiële perspectief als volgt samen: "een solide en sluitend verhaal voor de lange termijn". Bij het vaststellen zei het college zelfs "na deze begroting gaan we het hard maken". Dat zou zichtbaar moeten worden in het treasurybeleid, beheersplannen, grondbeleid en het meerjaren investeringsplan. Acht maanden later blijkt dit toch erg moeizaam en is de houdbaarheid van eerder gesproken woorden beperkt gebleken. Het moet opeens allemaal minder. De fracties van Pro'98, CDA, VVD en BI vonden het college in november 2022 al te ambitieus door de raad te vragen om het meerjarig investeringsplan 'vast te leggen', terwijl er op meerdere terreinen nog geen zekerheid was.

Wij hebben dan ook de volgende vragen:

1. Wanneer wist het college dat de financiële situatie van de gemeente Barneveld er op termijn slecht voor staat, waardoor er nu bezuinigd moet worden?
2. Waarom heeft het college gewacht met een winstwaarschuwing tot deze kadernota, was er geen mogelijkheid om de raad eerder over deze financiële ontwikkelingen te informeren?

3. Hoe is het mogelijk dat er bij de begrotingsbehandeling en bespreking van het MIP nog positief gekeken werd naar de meerjarige financiële situatie van de gemeente en dat dit nu binnen enkele maanden compleet is gekanteld?

Wethouder Oosterwijk stelde in de Barneveldse Krant: "Ik heb wel eens tegen de gemeenteraad gezegd: 'Volgens mij willen jullie wel erg veel'."

4. Wanneer heeft de wethouder deze uitspraak gedaan, in welke context, welke consequenties heeft het college daar toen zelf aan verbonden en hoe hebben wij die winstwaarschuwing vervolgens terug kunnen vinden in afgelopen kaderbrief, begroting en MIP?
5. Welke andere keuzes had het college gemaakt als er vier jaar geleden al een meerjaren investeringsplan op tafel had gelegen?
6. Heeft het college wellicht zelf onvoldoende rekening gehouden met de huidige inflatie en kostenstijgingen waardoor de Gemeente Barneveld niet juist heeft begroot?
7. Heeft het college voldoende gekeken naar de grondexploitaties binnen de begroting voor dekking van de schuldposities (schuld nam toe, grondposities namen af waardoor er niets meer tegenover staat)?
8. Moet het college per se bezuinigen als ook de inkomsten verhoogd kunnen worden?
9. Vindt het college het verstandig om te bezuinigen in een snel ontwikkelende gemeente met verschillende ambities (groei gemeente) en meerdere transities (energie-, landbouw-, eiwittransitie etc.) waar de gemeente op moet anticiperen?
10. Wat is de reden voor de bezuinigingsoperatie? Heeft dit te maken met het door sommigen zo genoemde rampjaar 2026 en verder, gezien het feit dat over dat jaar nog geen dekking is vanuit Den Haag?
11. Komt u als college terug op de woorden "Barneveld is een groeiende gemeente en deze investeringen zijn nodig", nu blijkt dat het allemaal meer kost dan u eerder heeft begroot?
12. Hoe kan het college spreken over een gemeente die op te grote voet zou leven terwijl Barneveld al jaren een sluitende begroting heeft met een afnemende schuldenlast? Wil het college hiermee de verantwoordelijkheid afschuiven op voorgaande colleges met betrekking tot de huidige inflatie, oorlog Oekraïne en de niet te voorspellen corona jaren?

Brief van de Provincie: "De netto schuldquote (de schuldpositie ten opzichte van de inkomsten) en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle door de gemeente verstrekte geldleningen ontwikkelen zich in de meerjarenraming van uw begroting ongunstig"

13. Als de provincie in februari van dit jaar al met oplossingen komt voor het uit de hand lopen van de schuldquote en het college hier ook al voor gewaarschuwd is door meerdere partijen in de gemeenteraad, hoe kan het dan dat het college hier pas bij de kadernota op terugkomt?

In eerdere brieven vanuit de provincie Gelderland in 2019 en 2020 werd gesteld dat er wel aandachtspunten waren, maar dat de begroting structureel in evenwicht was. Vanaf 2021 was er sprake van een evt. herindeling met Scherpenzeel en gold er een andere dynamiek. Ook uit die stukken blijkt dat de begroting structureel in evenwicht was en dat we onder repressief toezicht vielen. Wel is er gesteld dat de grondposities op basis van de

stikstofcrisis en mogelijk stilvallen van de bouw een risico kunnen vormen. Verder is er niet eerder aangehaald dat er in voorgaande jaren op te grote voet zou zijn geleefd.

Ook in het persbericht vanuit de gemeente Barneveld over de kadernota 2024 wordt nog gesteld dat 2023 wordt afgesloten met een solide financiële positie. De lijn van het college in de krant en het persbericht vanuit de gemeente strookt dan ook niet met de mededeling dat er op te grote voet zou zijn geleefd door de gemeente.

14. Hoe betrouwbaar en duurzaam is de communicatie vanuit het college over de financiële positie van de gemeente, zijn de stellingnames niet nogal wisselend van karakter?

Arjen Korevaar
Pro'98